

**Zápis ze zasedání Pracovní skupiny pro otázky romských žen
konaného dne 20. října 2025**

Místo a čas schůze: Strakova akademie a online platforma Microsoft Teams (13:00 – 16:00)

Přítomné členky a členové:

	Jméno	Organizace
1.	Adamová Renata (online)	Město Chomutov
2.	Albert Gwendolyn	ROMEA
3.	Drbohlavová Gronzíková Alena (online)	IQ Roma Service
4.	Hejduková Hedvika	nezávislá odbornice
5.	Laburdová Claudia	Slovo 21
6.	Smolíková Marta (předsedkyně)	Otevřená společnost

Omluveny/i:

	Jméno	Organizace
1.	Brendzová Marie	nezávislá odbornice
2.	Gorolová Elena	nezávislá odbornice
3.	Laburdová Claudia	Slovo 21
4.	Lukešová Eva	Česká ženská lobby
5.	Pokošová Lenka	Město Tábor

Hosté/hostky:

	Jméno	Organizace
1.	Kameníková Klára	Úřad vlády ČR
2.	Kociánová Anna	Úřad vlády ČR
3.	Muhič Dizdarevič Selma	Fakulta humanitních studií UK
4.	Nguyen Thuy Dieu (online)	Úřad vlády ČR
5.	Šindlářová Eva	Ministerstvo zdravotnictví
6.	Šuplerová Petra (online)	Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí
7.	Švoma Jaroslav (online)	Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí
8.	Zímová Ajten	Úřad vlády ČR

Odbor rovnosti žen a mužů (dále jako „Odbor“): Barbora Honsová (stážistka), Dana Koštová (stážistka) Radan Šafařík, Monika Šamová, Dominika Žaloudková

Z celkového počtu 11 členek Pracovní skupiny pro otázky romských žen (dále jako „Pracovní skupina“) byly na počátku jednání přítomny 4 osoby s hlasovacím právem.

Ad bod 1 – Úvod a schválení programu

M. Smolíková přivítala všechny přítomné členky, hostky a hosty a vyzvala přítomné k případným návrhům na úpravu či doplnění programu. Zároveň omluvila nepřítomnost vládní zmocněnkyně pro lidská práva K. Šimáčkové Laurenčíkové a vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny L. Fukové, které se jednání nemohly zúčastnit z důvodu jiných pracovních povinností.

M. Smolíková představila níže uvedený návrh programu:

1. 13:00 13:05	Úvod a schválení programu	M. Smolíková, předsedkyně (Otevřená společnost)
2. 13:05 13:20	Informace o činnosti Odboru a aktualitách související s činností Pracovní skupiny: <ul style="list-style-type: none"> - Dopady voleb na Pracovní skupinu - Informace z uplynulých jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů - Informace o plnění úkolů Pracovní skupiny - Přehled aktuálního vývoje mezinárodní a evropské agendy (směrnice PTD a EB, přezkum CEDAW, A Roadmap for women's rights) - Informace z proběhlého jednání Pracovní skupiny OECD k gender mainstreamingu a vládnutí a semináře k gender budgetingu - informační bod	M. Šamová (ÚV ČR)
3. 13:20 13:30	Nařízení vlády o podmínkách a způsobu poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu rovnosti, začlenění a participace příslušníků romské menšiny	Kameníková (ÚV ČR)
4. 13:30 13:55	Financování politik rovnosti Romů v kontextu víceletého finančního rámce EU 2028-2034 a závazků Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021-2030 - informační a diskusní bod	M. Smolíková, předsedkyně (Otevřená společnost) T. D. Nguyen (ÚV ČR) K. Kameníková (ÚV ČR)
5. 13:55 14:10	Příprava příštího období fondů EHP/Norska - informační a diskusní bod	K. Kameníková (ÚV ČR)
6. 14:10 14:35	Dětský ombudsman a NHRI - informační a diskusní bod	P. Šuplerová (KVOP) J. Švorma (KVOP)
7. 14:35 14:55	Informace o realizaci aktivit projektu Mluv nahlas o násilím páchaném na ženách - informační a diskusní bod	C. Laburdová (Slovo21)
8. 14:55 15:20	Představení výzkumu Dopady anticiganismu na život Romů a Romek v české společnosti - informační a diskusní bod	S. M. Dizdarevič (FHS UK)

9. 15:20 15:40	Naplnňování zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem - informační a diskusní bod	E. Šindlářová (MZd)
10. 15:40 16:00	Různé	Členky

V průběhu projednávání tohoto bodu byl počet přítomných členek Pracovní skupiny 4. Předsedkyně M. Smolíková informovala o plánovaném programu. Členky jej vzaly na vědomí.

Ad bod 2 – Informace o činnosti Odboru a aktualitách související s činností Pracovní skupiny

M. Smolíková předala slovo M. Šamové z Oddělení sekretariátu (dále jako „Sekretariát“) Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“) k informování o aktualitách souvisejících s činností Odboru a Pracovní skupiny.

M. Šamová na úvod představila závěry z posledních dvou jednání Rady, která se uskutečnila 19. května a 14. října. Na květnovém jednání Rada mimo jiné přijala dva podněty Pracovní skupiny, a to k problematice odebírání dětí z péče rodičů při nevyhovujících životních podmínkách a k otázce programu „Začleňování a posílení Romů“ financovanému z Norských/EHP fondů. Na říjnovém jednání Rada schválila řadu dalších podnětů výborů a pracovních skupin, které jsou zveřejněny na webových stránkách Rady.¹ V souvislosti s dopady voleb do Poslanecké sněmovny ČR na činnost Rady a jejích výborů a pracovních skupin upozornila na připravované přejmenování Rady a možné změny v počtu členek a členů v návaznosti na případné snížení či zvýšení počtu ministerstev. Připomněla, že v Radě je uplatňován princip parity, který zajišťuje rovné zastoupení zástupců a zástupkyň státní správy a nevládních organizací. Případné snížení počtu ministerstev by se tedy promítlo do počtu zástupců a zástupkyň z nevládního sektoru či odborné veřejnosti. Vzhledem ke končícímu funkčnímu období vlády Odbor monitoruje očekávané změny ve vedení Rady, zejména jmenování nového předsedy či předsedkyně a místopředsedy či místopředsedkyně Rady. V této souvislosti byla otevřena otázka zachování funkce zmocněnkyně vlády pro lidská práva, kterou v době jednání Pracovní skupiny zastávala K. Šimáčková Laurenčíková. Tato pozice není institucionálně zakotvena a její existence závisí na rozhodnutí vlády. Výbor pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů se proto na svém posledním zasedání zabýval přípravou usnesení, které má mimo jiné směřovat k zachování této funkce a k dalšímu posílení institucionálního zajištění agendy rovnosti žen a mužů. Závěrem uvedla, že případné změny po volbách nebudou mít s velkou pravděpodobností dopad na činnost Pracovní skupiny ani na členství v ní.

Následně pokračovala přehledem aktuálního vývoje v oblasti mezinárodní a evropské agendy. Uvedla, že směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny žen a mužů za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování, má být transponována do června 2026. Zatím však není k dispozici první verze transpozičního návrhu. Aktuálně byly ze strany Odboru odevzdány podklady legislativnímu odboru Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jako „MPSV“).

Informovala, že návrh transpozičního předpisu ke směrnici (EU) 2024/1499 o standardech pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení s osobami a ke směrnici (EU) 2024/1500 o standardech pro orgány pro rovné zacházení a rovné příležitosti pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání je již připraven a bude v nejbližší době předložen do meziresortního připomínkového řízení. Následně bude materiál sdílen s členy a členkami Pracovní skupiny k připomínkování. Zmínila, že proces transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2381 ze dne 23. listopadu 2022 o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů

¹ Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-vyjadrila-znepokojeni-nad-narustajicim-fenomenem-tzv--manosfery--ktery-prispiva-k-radikalizaci-mladych-muzu-222366/>

kotovaných společností a o souvisejících opatřeních, u níž transpoziční lhůta již uplynula, neboť návrh zákona nebyl v prosinci minulého roku projednán Poslaneckou sněmovnou. Zatím není známo, zda nová vláda bude mít ambici připravený návrh znovu předložit, nebo zda zvolí jiný způsob implementace této směrnice. Dále uvedla, že směrnice (EU) 2024/1385 o potírání násilí na ženách a domácího násilí má transpoziční lhůtu do června 2027 a v blízké době budou zahájeny práce na procesu její transpozice.

V druhé části bodu informovala, že Odbor se aktuálně připravuje na sedmé periodické přezkoumání plnění povinností České republiky vyplývajících z Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (dále jako „CEDAW“), konkrétně na tzv. ústní přezkum před Výborem CEDAW, který má proběhnout v Ženevě v únoru příštího roku. Uvedla, že kromě vládní delegace se zasedání zúčastní také zástupkyně a zástupci nevládního sektoru, neboť Česká ženská lobby k tomuto procesu vypracovala stínovou zprávu. Dále informovala, že na evropské úrovni v současnosti proběhly veřejné konzultace k nové Strategii pro rovnost žen a mužů, kterou připravuje Evropská komise, a která by měla být zveřejněna u příležitosti nadcházejícího Mezinárodního dne žen.

Závěrem uvedla, že Odbor organizoval v uplynulém období několik akcí, zejména Konferenci k rovnosti žen a mužů a konkurenceschopnosti, zaměřenou na propojení témat rovnosti žen a mužů se zvyšováním konkurenceschopnosti. Dále v Praze hostil zasedání pracovní skupiny OECD pro gender mainstreaming a vládnutí, na němž byly sdíleny příklady dobré praxe členských států OECD.

D. Žaloudková následně informovala členky o plnění úkolů z předchozího jednání Pracovní skupiny.

M. Smolíková poděkovala za informace, a po dotazech předala slovo K. Kameníkové, která představila další bod programu.

Ad bod 3 – Nařízení vlády o podmínkách a způsobu poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu rovnosti, začlenění a participace příslušníků romské menšiny

K. Kameníková z Oddělení národnostních menšin a romských záležitostí Odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR představila další bod programu. Připomněla, že již v roce 2019 přijala Rada vlády pro národnostní menšiny usnesení, ve kterém požadovala novelizaci nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity. Toto nařízení navazuje na zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, který výslovně stanovuje, že pro poskytování dotací ze státního rozpočtu má být vydáno samostatné nařízení vlády. Původně se plánovala pouze novelizace stávajícího nařízení. Ukázalo se však, že je v rozporu se současnými Legislativními pravidly vlády, a proto bylo nutné připravit zcela nové nařízení. Hlavním důvodem jeho vzniku byla potřeba umožnit poskytování dotací na digitální a online aktivity, což původní nařízení neumožňovalo. Tato situace neodpovídala současným potřebám a způsobům práce. Nařízení vznikalo ve spolupráci s Ministerstvem kultury (dále jako „MK“) a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jako „MŠMT“), jelikož se jich problematika bezprostředně dotýká. Dokument již prošel meziresortním připomínkovým řízením. Zásadní připomínky byly vzneseny ze strany MŠMT, Ministerstva financí (dále jako „MF“) a Ministerstva vnitra (dále jako „MV“), přičemž MV upozornilo na možnou nadbytečnost navrhovaného nařízení.

Následně proběhla diskuse ohledně jednotlivých ustanovení Nařízení. Poté M. Smolíková přistoupila k dalšímu bodu programu.

Ad bod 4 – Financování politik rovnosti Romů v kontextu víceletého finančního rámce EU 2028-2034 a závazků Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021-2030

M. Smolíková uvedla tento bod spolu s následujícím, protože oba se týkají financování. Uvedla, že na národní úrovni byl v červnu 2025 vládou vzat na vědomí Strategický rámec politiky soudržnosti. Jeho schválení se očekává až novou vládou do konce června příštího roku, kdy by měl být zároveň

vytvořen kompletní podklad. Dále upozornila na zásadní změnu, kterou přináší nové programové období: současné operační programy spadající pod jednotlivá ministerstva budou nahrazeny intervenčními cíli. K těmto cílům budou vypsány konkrétní kroky (např. legislativní, reformní), nezbytné k jejich dosažení. Vyplacení finančních prostředků bude nově vázáno na plnění těchto kroků. Cíle by měly být dostatečně specifické a zároveň dobře zacílené. Následně vyjádřila obavy, zda bude romská otázka součástí těchto cílů, a pokud ne, jaké kroky bude nutné učinit, aby tomu se tak stalo. Zároveň požádala Sekretariát o objasnění, jak je otázka rovnosti žen a mužů zahrnuta mezi priority.

R. Šafařík nejprve přiblížil situaci na evropské úrovni. Uvedl, že jednou ze základních podmínek pro čerpání prostředků z fondů EU v současném období bylo přijetí strategií v oblasti lidských práv, konkrétně Strategie romské integrace 2021-2030 a Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030. Bez jejich přijetí nemohly členské státy prostředky čerpat. Zdůraznil, že genderová rovnost má být v souladu s evropským nařízením a jeho výkonnostním rámcem podporována průřezově napříč jednotlivými fondy. V této souvislosti vznikla metodika, podle které má být každá intervence hodnocena skórem zohledňujícím, zda má přímý pozitivní dopad, částečný pozitivní nebo neutrální dopad. Na základě tohoto hodnocení budou posuzovány jednotlivé národní plány, přičemž Evropská komise bude vyhodnocovat, do jaké míry plány přispívají k prosazování rovnosti žen a mužů. Upozornil, že povinnost začleňovat hledisko romské menšiny do intervencí přímo stanovena není. Považuje však za povinnost České republiky aktivně prosazovat, aby byly aktivity podporující romskou inkluzi zahrnuty do Národního plánu rozvoje a partnerství. Dále vyjádřil odhodlání prosazovat otázku romské integrace jak na národní, tak na evropské úrovni. Podotkl, že toto úsilí bude vyžadovat značné obsahové i politické nasazení, a upozornil na důležitost opatření zaměřených na řešení různých typů nerovností, která budou následně podléhat kontrole ze strany Evropské komise.

K. Kameníková potvrdila, že spolu s Odborem spolupracovala na přípravě stanoviska k rámcovým pozicím. Rada vlády pro otázky romské menšiny přijala usnesení, v němž považuje současné nastavení podmínek pro čerpání fondů za smysluplné a doporučuje požádat Evropskou komisi o začlenění diskutovaných témat do legislativy a politik. Dále upozornila, že ve Strategickém rámci, který vláda vzala na vědomí, je podpora začleňování Romů a Romek průřezovým tématem. Současně uvedla, že i přesto, že existence Strategií již nebude podmínkou čerpání fondů, ji plánují v určité formě zachovat. Dále uvedla, že ostatní členské státy EU považují neexistenci povinnosti mít strategii za výhodu, což značně komplikuje české snahy o zachování současného nastavení.

T. Dieu Nguyen potvrdila slova K. Kameníkové a uvedla, že se předminulý týden zúčastnila jednání národních kontaktních míst pro Romy a Romky v Bruselu. Informovala ostatní členské státy, že ČR vnímá absenci podmínky mít lidskoprávní strategie jako potenciální problém, což se lišilo od postojů ostatních států. Zdůraznila, že oddělení antirasismu a romské koordinace v rámci DG JUST Evropské komise má zájem na tom zachovat samostatnou strategii. Přesný způsob dalšího řešení zatím není znám, ale za pozitivní považuje, že Evropská komise tuto záležitost registruje.

M. Smolíková, uvedla, že propojení romského aspektu s tím genderovým je zásadní. Při přípravě Národního plánu obnovy byla rovnost žen a mužů stanovena jako průřezové téma. Ukázalo se však, že chybí mechanismus pro hodnocení jejího skutečného začlenění do jednotlivých opatření. Česká republika dosud nemá nástroje, které by umožnily posoudit, zda opatření přispívají k prosazování rovnosti žen a mužů. V této souvislosti vznesla dotaz, zda od té doby nastal posun, který by umožnil začlenění tohoto hlediska do hodnocení opatření, a jak se v současnosti posuzuje genderový aspekt.

R. Šafařík vysvětlil, že hlavním rozdílem oproti minulému období je vznik výše zmíněné metodiky Evropské komise pro hodnocení dopadů opatření na rovnost žen a mužů. Metodika využívá bodové hodnocení, které rozlišuje tři typy intervencí podle dosaženého skóre: 0, 1 a 2:

- Skóre 0 se přiděluje opatřením zcela nerelevantním z hlediska rovnosti žen a mužů, například technickým opatřením bez dopadu na fyzické osoby.
- Skóre 1 získávají opatření s potenciálním pozitivním dopadem, která však přímo s agendou nesouvisí, například opatření zaměřená na snižování chudoby obecně.

- Skóre 2 se přiděluje opatřením, která přímo reagují na konkrétní genderovou nerovnost, například investice do dětských skupin podporující zaměstnanost žen s dětmi.

Zdůraznil, že nyní by měl být vytvořen nástroj pro systematické posuzování intervencí z hlediska jejich dopadu na rovnost žen a mužů. Otázkou zůstává, jak bude tento proces fungovat v praxi. Vyjádřil také obavy, že pokud Evropská komise nevyvine dostatečný tlak na zachování samostatné strategie, bude po roce 2030, kdy končí stávající Strategie rovnosti žen a mužů, velmi obtížné udržet její existenci. Připomněl okolnosti vzniku současné strategie a upozornil na tendenci slučovat lidskoprávní či jiné strategické dokumenty. Zdůraznil, že jedním z hlavních důvodů jejího zachování byl požadavek na samostatný strategický dokument v oblasti rovnosti žen a mužů. Pokud tento požadavek nebude součástí příštího programového období, bude podle jeho názoru zachování samostatné strategie mimořádně obtížné.

M. Smolíková uzavřela tento bod tím, že Pracovní skupina bude tuto situaci nadále sledovat.

V průběhu projednávání tohoto bodu vzrostl počet přítomných členek na 6. Pracovní skupina se tedy stala usnášeníschopnou.

Ad bod 5 – Příprava příštího období fondů EHP/Norska

M. Smolíková přistoupila k dalšímu bodu programu a uvedla, že jednou z hlavních priorit příštího období EHP/Norska bude efektivnější začleňování a posílení postavení Romů a Romek v oblasti genderové rovnosti, zejména v souvislosti s prevencí a řešením násilí páchaného na romských ženách a sexuálně motivovaného násilí. Následně předala slovo K. Kameníkové a požádala ji o doplnění.

K. Kameníková informovala o přípravě nového programového období Norských fondů, v němž je věcným gestorem vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny. Uvedla, že bylo ukončeno meziresortní připomínkové řízení k Memorandu o porozumění. Jedná se o smlouvu mezi Českou republikou, donátory a přidruženými státy, která stanoví rámec spolupráce a priority programu pro další období. Slavnostní podpis Memoranda je plánován na 4. listopadu 2025. Jednou z hlavních priorit donátorů je efektivnější začleňování a posílení postavení Romů a Romek, se zvláštním důrazem na postavení romských žen. Tato priorita byla rozšířena i na další zranitelné skupiny, například LGBT+ osoby a romské děti. Finanční alokace programu činí 15 milionů EUR ze strany donátorů a přibližně 2,6 milionu EUR ze strany České republiky. Dále uvedla, že mezi klíčové oblasti podpory budou patřit dvě hlavní priority - první se zaměřuje na podporu žen a dalších zranitelných skupin a druhá na zajištění přístupu ke kvalitnímu vzdělávání. Součástí Memoranda jsou také dva předem definované projekty, z nichž jeden bude realizovat Úřad vlády a druhý se týká dostavby Centra Romů, Romek a Sintů v Praze. Po podpisu Memoranda bude následovat příprava Dohody o programu, která podrobně stanoví způsob alokace prostředků a konkrétní cíle a aktivity programu. Předpokládá se, že část prostředků bude vyhrazena na předem definované projekty a zbytek bude alokovan na otevřené výzvy určené zejména pro neziskové organizace. Odhaduje se, že Dohoda o programu bude dokončena do poloviny roku 2026 a ve druhé polovině roku 2026 budou připraveny otevřené výzvy tak, aby mohly být vyhlášeny začátkem roku 2027 a následně zahájena realizace projektů. Projekty budou víceleté a musí být ukončeny nejpozději do dubna 2032. Součástí aktivit bude rovněž vzdělávání úředníků, úřednic a dalších osob přicházejících do kontaktu s romskou menšinou, stejně jako šetření o socioekonomické situaci Romů a Romek, obdobně jako tomu bylo v předchozím programovém období, kdy výzkum realizoval Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.

M. Smolíková poděkovala za vystoupení a předala slovo P. Šuplerové a J. Švormovi z Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí požádala o představení dalšího bodu programu, jímž je nově vzniklá instituce Dětského ombudsmana a národní lidskoprávní instituce (NHRI).

Ad bod 6 – Dětský ombudsman a NHRI

P. Šuplerová představila nově zřízenou instituci dětského ombudsmana. Uvedla, že dětský ombudsman byl v České republice zřízen novelou zákona o veřejném ochránci práv, která

s účinností od 1. července 2025 zavádí tuto funkci v rámci Kanceláře veřejného ochránce práv. Nově ponese instituce název Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. V letošním roce se činnost zaměřuje především na institucionální a organizační ukotvení nové funkce, neboť osoba dětského ombudsmana zatím nebyla jmenována. Jeho jmenování se očekává na jaře 2026 po ustanovení nové Poslanecké sněmovny ČR. Do té doby je výkon agendy zajišťován prostřednictvím Víta Alexandra Schorma, zástupce veřejného ochránce práv.

Zázemí kanceláře je společné pro všechny představitele - ochránce, jeho zástupce i dětského ombudsmana - právníci a právníčky kanceláře tedy pracují pro všechny tři. Dětský ombudsman bude přebírat část stížnostní agendy týkající se práv dětí, a to jak podnětů podaných samotnými dětmi, tak i dospělými osobami ve věcech dětí. Tato agenda se zaměřuje zejména na stížnosti týkající se činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí, dětských zařízení, školských záležitostí či průtahů v soudních řízeních ve věcech dětí. Nově se rovněž rozšiřuje působnost dětského ombudsmana na subjekty, které dosud veřejný ochránce práv šetřit nemohl - například na některé činnosti samospráv, pokud vykonávají veřejnou správu, a na pověřené organizace vykonávající sociálně-právní ochranu dětí. Významnou činností dětského ombudsmana bude systematické sledování dodržování práv dětí v České republice. V rámci této činnosti bude ombudsman shromažďovat informace, spolupracovat s neziskovými organizacemi, odbornou veřejností i samotnými dětmi. Za účelem aktivního zapojení dětí bude zřízen poradní orgán složený z dětí, jehož vznik je v současnosti v přípravě. Dalším plánovaným krokem je vytvoření sítě spolupracujících institucí a organizací, které se zabývají ochranou práv dětí. Významnou součástí činnosti bude rovněž osvěta a vzdělávání v oblasti práv dětí. Kancelář veřejného ochránce práv již od léta realizuje návštěvy zařízení, v nichž se nacházejí děti, s cílem monitorovat dodržování jejich práv a podmínek, v nichž žijí. Dosud proběhlo přibližně sedm až osm návštěv, jejichž výstupy jsou aktuálně ve fázi zpracování. Po dokončení budou zveřejněny v evidenci stanovisek ochránce.

Dětský ombudsman vykonává dvě hlavní oblasti činnosti. První je reaktivní - vyřizování podnětů od osob, které se na něj obrátí, zejména od dětí, ale také od dospělých usilujících o ochranu práv konkrétního dítěte. Od vzniku funkce bylo evidováno přibližně 50 podnětů podaných samotnými dětmi. Nejčastěji se týkají rodinně právních záležitostí, školství či soudních řízení, zejména průtahů nebo nevhodného chování soudců.

Druhou částí agendy je systematické sledování dodržování práv dětí v České republice. Vzhledem k novosti agendy bylo nutné nabrat nové pracovníky a shromáždit podklady pro strategické plánování a volbu priorit, kterým se nově jmenovaný dětský ombudsman bude věnovat. Další významnou oblastí činnosti jsou vstupy do soudních řízení. Ombudsman může do řízení vstupovat, a v některých případech je dokonce zahájit. V současnosti je evidováno několik takových podnětů, avšak zatím nebylo nutné do žádného řízení vstoupit, protože se věci podařilo vyřešit ve spolupráci s kolizním opatrovníkem. Součástí nové funkce je také zřízení poradního orgánu dětského ombudsmana. Kancelář nyní provádí rešerši a sbírá inspiraci ze zahraničí, aby byl zvolen co nejlepší způsob výběru dětí, které budou členy tohoto orgánu. Navazuje také činnost v oblasti osvěty a vzdělávání - pořádají se exkurze pro děti, které navštěvují Kancelář veřejného ochránce práv, a workshopy seznamující děti i dospělé s činností dětského ombudsmana.

Poté nechala prostor pro dotazy. Této možnosti však nikdo z přítomných nevyužil.

J. Švorma následně představil druhou část tohoto bodu programu věnovanou národní lidskoprávní instituci (NHRI - National Human Rights Institution). Uvedl, že NHRI nepředstavuje novou instituci, ale legislativní zkratku označující rozšíření mandátu veřejného ochránce práv o další lidskoprávní agendy, například sledování azylových řízení na hranicích. Zřízení NHRI je reakcí na dlouhodobou kritiku mezinárodních organizací, zejména OSN, která zřízení této instituce České republice doporučuje již od roku 2001. NHRI se řídí tzv. Pařížskými principy, které stanovují požadavky na široký mandát, nezávislost, pluralismus a spolupráci s veřejností. Nově bude úkolem ombudsmana systematicky sledovat naplňování lidských práv, nikoli pouze řešit individuální stížnosti. V rámci posílení participace veřejnosti vznikne poradní sbor reprezentující různorodost společnosti a veřejnost bude zapojována také do tvorby strategií, stanovení priorit a provádění výzkumů, což má přispět k vyšší efektivitě činnosti instituce. Cílem je zajistit, aby se do práce ombudsmana

promítaly názory a zkušenosti různých skupin společnosti, nikoli pouze pohled většinové populace. Dosavadní spolupráce s veřejností, zejména v oblasti ochrany práv osob se zdravotním postižením, tvoří dobrý základ, avšak nově bude nutné posílit a rozšířit participativní aktivity. Předpokládá se vznik například patnáctičlenného poradního orgánu, který bude ombudsmanovi poskytovat konzultace k zásadním otázkám a umožní veřejnosti podílet se na návrhu témat, jimž se instituce bude věnovat. Jeho role spočívá v ochraně lidských práv prostřednictvím proaktivní činnosti, monitoringu, výzkumu a účasti na tvorbě veřejných politik. Ombudsman tedy neřeší individuální případy ve smyslu soudního rozhodování, ale zaměřuje se na systémové otázky, prevenci porušování práv a podporu vzdělávání a osvěty. Nový mandát ombudsmana završuje dosavadní vývoj instituce a reaguje na současné mezinárodní lidskoprávní standardy, přináší nové úkoly přesahující tradiční vyřizování stížností a klade důraz na proaktivní přístup, zahrnující prevenci, participaci a spolupráci s dalšími subjekty. Mezi významné partnery patří jak vnitrostátní instituce, například ministerstva či Úřad vlády ČR, tak zahraniční a mezinárodní organizace, přičemž ombudsman může fungovat jako „most“ přenášející doporučení a zkušenosti z mezinárodního prostředí do domácí praxe.

Na závěr shrnul, že NHRI představuje rozšířený mandát podobný tomu, jaký má veřejný ochránce práv. Vznikl v reakci na zahraniční kritiku, protože Česká republika byla jednou z posledních zemí, která tuto instituci neměla. Připomněl, že NHRI není konkurencí stávajících mechanismů ochrany lidských práv, jako jsou soudy, ministerstva nebo samotný ombudsman. Představuje samostatný institut, jehož fungování je v zahraničí ověřeno a řídí se zavedenými pravidly. Hlavní úlohou NHRI je systematicky monitorovat situaci, evidovat a zpracovávat doporučení pro stát při tvorbě politik, provádět rešerše ze zahraničí a komunikovat s veřejností i neziskovými organizacemi. NHRI není samostatnou institucí, ale mandátem, kterým se rozšiřují lidskoprávní úkoly ombudsmana. Zákon prosazuje princip pluralismu vycházející z Pařížských principů, podle nichž by instituce měla reflektovat různorodost společnosti. Z tohoto důvodu je snaha o zřízení poradního orgánu, který by tuto různorodost zohledňoval, zejména pokud jde o volbu a délku členství.

M. Smolíkové se zeptala, zda je součástí agendy také téma anticikanismu a jeho systematický monitoring, a případně kdy budou k dispozici první monitoringy.

J. Švorma připustil, že jde o rozsáhlé téma, které se objevuje i v zahraničních doporučeních. Uvedl, že NHRI představuje doplňující lidskoprávní mandát a zahrnuje výzkumy i monitorování situace osob se zdravotním postižením. Problémem je zatím nedostatečné personální zabezpečení, které má být posíleno od počátku příštího roku. Současná činnost se zaměřuje na sběr strategických a potenciálních priorit. Očekává se, že se budou objevovat témata, která dosud ochránce přímo neřešil, například dostupnost právní pomoci a práva obětí trestných činů.

G. Albert vznesla dotaz, zda je jim známo, že OBSE vydala doporučení, jak by jednotlivé instituce, včetně ombudsmana a NHRI, měly spolupracovat s romskou a sinti komunitou. Zajímala se především o možnost situačního testování této spolupráce.

J. Švorma uvedl, že jsou si vědomi existence tohoto materiálu, ale na počátku existence NHRI chtějí zapojit ideálně všechny skupiny osob. K situačnímu testování poznamenal, že jde o specifickou otázku a není jisté, zda se budoucí ombudsman pro tento způsob práce rozhodne.

M. Smolíková poděkovala a zeptala se, zda evidují problematiku odebírání dětí z důvodu nevyhovujícího bydlení, protože se jedná o rozsáhlý společenský problém s významnými dopady.

P. Šuplerová uvedla, že toto téma pečlivě sledují, zejména prostřednictvím individuálních případů rodin, které se na ombudsmana obrátí. Zároveň jde o systémové téma, kterému se plánují věnovat i nadále. Zdůraznila, že odebírání dětí z důvodu nevyhovujícího bydlení je v rozporu se zákonem, a proto bude třeba vést šetření a monitorování zaměřené tímto směrem. Bydlení je podle ní problémem všech zranitelných skupin, nejen rodin s dětmi, a má řadu specifík - například u rodin s dětmi s postižením či u romských rodin. Toto téma patří mezi prioritní agendy kanceláře.

J. Švorma doplnil, že budou tuto problematiku nejen nadále sledovat, ale také připravují projekt zaměřený na bydlení. Z průzkumů vyplývá, že bydlení je pro veřejnost jedním z nejpálčivějších témat. Přidanou hodnotou činnosti úřadu bude sledování implementace nového zákona o podpoře bydlení a shromažďování informací o jeho dopadech, zejména o tom, jak bude právní úprava implementována a jak se daří, případně nedaří, chránit zranitelné skupiny.

M. Smolíková poděkovala vystupujícím a vyjádřila zájem o spolupráci také v nadcházejícím období, neboť existuje řada průřezových témat mezi Pracovní skupinou a Kanceláří veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Následně přešla k dalšímu bodu programu a předala slovo C. Laburdové.

Ad bod 6 – Informace o realizaci aktivit projektu Mluv nahlas o násilím páchaném na ženách

C. Laburdová připomněla, že o projektu Mluv nahlas hovořila na Pracovní skupině poprvé před dvěma lety, kdy se projekt rozbíhal v pěti městech České republiky. Kromě fungování svépomocných skupin organizovali také letní školu a workshopy zaměřené na různé formy domácího násilí. V letošním roce byla spuštěna kampaň Mluv nahlas, která zahrnovala pět spotů, čtyři podcasty a informační letáky s kontakty na organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí. Významná část projektu byla věnována také výzkumu zaměřenému na rozšíření domácího a genderově podmíněného násilí v romských komunitách. Výzkum byl kvantitativní se uzavřenými otázkami a získal 500 odpovědí z 19 měst. Z výsledků vyplývá zvýšení povědomí o fyzickém, psychickém a sexuálním násilí, nikoliv však o ekonomickém násilí a problematice sociálního vyloučení. 95 % respondentek se domnívá, že by se o domácím násilí v romských komunitách mělo více mluvit, což je pokrok oproti minulosti, kdy bylo téma značně stigmatizované. 66 % respondentek uvedlo, že znají někoho, kdo se stal obětí domácího násilí, přičemž 74 % označilo manžela nebo partnera jako pachatele a 88 % respondentek vědělo, že domácí násilí je zakázáno zákonem. Z celkem 330 žen, které znají někoho blízkého, kdo domácí násilí zažil, 143 respondentek uvedlo, že se sami staly jeho oběťmi. Mezi formami násilí dominovalo fyzické a psychické násilí, dále se objevovalo sociální, sexuální a ekonomické. U sexuálního násilí bylo zmíněno, že mnoho žen jej vnímá jako problém až při překročení určitých hranic, protože někteří partneři jsou vnímáni jako oprávnění k určitému chování ve vztahu. Třetina respondentek se domnívá, že ženy mohou být někdy samy zodpovědné za domácí násilí a u romských žen jde spíše o sankci za nedodržení typicky ženských rolí. Více než čtvrtina respondentek souhlasila s tvrzením, že synové by měli být vychovávaní jako budoucí hlavy rodin a dcery k poslušnosti. Zdůraznila, že tato otázka byla do dotazníku zařazena záměrně, aby reflektovala sílu genderových rolí v komunitě. Výzkum dále ukázal, že pokud jde o pomoc obětem sexuálního násilí, nejčastěji se obracejí na rodinu nebo přátele. Existují i případy, kdy se oběti rodina zřekla z důvodu strachu z pachatele. Současně ale 94 % respondentek uvedlo, že by pomohly své dceři, pokud by byla v ohrožení. Pozitivním signálem je také fakt, že respondenty by se v případě domácího násilí obrátily na policii, sociální odbory nebo rodiče. Naopak méně často uváděly psychologickou podporu, azylové domy a nevládní organizace, často z důvodu neznalosti (*prezentace tvoří přílohu č. 1 k tomuto zápisu*).

M. Smolíková poděkovala C. Laburdové za prezentaci a shrnula, že z výsledků průzkumu vyplývá že v romské komunitě jsou genderové role více zakořeněné než v majoritní společnosti. Následně se dotázala na dlouhodobě plánované kroky projektu „Mluv nahlas“.

C. Laburdová avizovala pokračování projektu Mluv nahlas (Mluv nahlas 2) a uvedla plán realizace další aktivity s názvem Divadlo utlačovaných. Zároveň podotkla, že projekt nemá ambici stát se organizací přímo pomáhající obětem domácího násilí, ale zaměřuje se především na prevenci, edukační činnost a osvětu. V případě potřeby mohou spolupracovat s terapeutkou z neziskové organizace Acorus. Doplnila, že ženy z romské komunity, které se setkaly s domácím násilím a jsou jí známy, zatím řešily svou situaci samy, například stěhováním k příbuzným. Rovněž upozornila na nedostatek služeb zaměřených na prevenci i pomoc obětem domácího násilí v majoritní společnosti, přičemž v romské komunitě tyto služby prakticky chybí úplně.

Dále se o slovo přihlásila H. Hejduková a vyjádřila úžas nad tím, jak se situace mění k lepšímu v porovnání se situací před deseti lety.

C. Laburdová vidí zlepšení i díky aktérům jako jsou jako např. IKEA a České ženská lobby, které veřejně komunikují, že jakékoliv násilí není v pořádku.

G. Albert zmínila, že jeden z důvodů, proč Romky nehledají pomoc u neziskových organizací je ten, že zejména není s kým mluvit, protože celá komunita si vyžaduje jiný způsob jednání jako majorita a není možný nabízet služby všem stejně. Zároveň dala doporučení, že ideální by bylo, kdyby v organizacích působila osoba z komunity, se kterou by bylo možné si vybudovat důvěrný vztah.

H. Hejduková navázala na připomínku od G. Albert a uvedla, že postavení romských žen je často spojeno s hmatatelnými potřebami, jako je bydlení nebo finance, což není v možnostech neziskových organizací. To podle ní vysvětluje, proč se Romky na neziskové organizace neobracují, protože psychologická pomoc nemusí být pro ně prioritou, pokud mají jiné naléhavé potřeby.

M. Smolíková k tomu zmínila, že důvod, proč si lidé často neuvědomují, že jsou oběti domácího násilí je velká manipulace a závislosti obětí na pachateli nebo na jeho rodině. Také uvedla, že z toho vyplývá, že často není obětí domácího násilí pouze žena, ale celá rodina. Jelikož v současnosti je platný zákon o domácím násilí, tak bude snazší některé jednání postihnout a celkově se tím více zabývat. Dále poděkovala C. Laburdové a vyzvala ji na doplnění na příštím setkání, pokud zjistí něco nového v rámci výzkumu.

R. Adamová se ještě doptala na projekt a zajímalo ji, zda ženám zapojeným do výzkumu pomohlo sdílení jejich zkušeností a zda s nimi následně někdo pracoval poté, co bylo zjištěno, že jsou oběti domácího násilí. Zároveň ocenila, že je pozitivní vidět posun v číslech a vnímání domácího násilí, a doporučila navázat projekt na konkrétní dotační program.

C. Laburdová zmínila, že ženy zapojené do projektu si navzájem pomáhají sdílením svých zkušeností a že mezi nimi jsou i ženy, které jsou oběťmi domácího násilí právě v tuto chvíli. Z toho vyplývá, že projekt má ještě další pokračování.

Na to navázala R. Adamová a doptala se k existenci nějakých terapeutických skupin pro ženy, které mají tyto zkušenosti.

C. Laburdová odpověděla, že v projektu mají zahrnutou terapeutku, která designuje jednotlivé setkání nebo společná setkání všech žen a terapeutka je vždycky na místě.

M. Smolíková ukončila rozpravu a poděkovala za vystoupení. Následně přešla k dalšímu bodu programu.

Ad bod 7 – Představení výzkumu Dopady anticiganismu na život Romů a Romek v české společnosti

S. M. Dizdarevič poděkovala za pozvání a možnost prezentovat svůj výzkum, který navazuje na předchozí šetření výskytu domácího násilí na ženách v romských rodinách. Vzhledem k nedostatku dat o romských ženách realizovala tento výzkum ve spolupráci s Romanonetem.² Cílovou skupinou byla romská střední třída ze všech krajů a hlavním cílem bylo zvýšit její humanizaci v očích majoritní společnosti. Prezentace se zpočátku zaměřila na terminologii. Anticiganismus je v některých zemích považován za urážlivý termín, protože slovo „cikán“ odkazuje na nečistotu. Vhodnější je proto používat pojem protiromský rasismus. Ačkoli výzkum nebyl primárně genderově zaměřený, obsahuje mnoho propojení s otázkami žen a genderu. Více než 100stránková zpráva je dostupná na stránkách Romanonetu a klade důraz na výroky samotných Romů a Romek o projevech protiromského rasismu a jeho dopadu na jejich životy. Výzkum ukazuje, že být Romem či Romkou v české společnosti znamená čelit psychickému, ekonomickému, fyzickému a sociálně-emocionálnímu zatížení, které proniká do soukromé i veřejné sféry - například ve veřejné dopravě, barech, při nakupování či na sociálních sítích. Obzvlášť patrný je rasismus v romantických vztazích,

---

² Dostupná z: <https://romanonet.cz/platforma-romanonet-predstavila-vysledky-unikatniho-vyzkumu/>

kde je jen málo případů, že by neromové navázali vztah s Romy či Romkami. Výsledky dále ukazují, že podobná zkušenost či trauma může postihnout dvacetiletou dívku i sedmdesátiletou ženu. Diskriminace se projevuje na úřadech, ve zdravotnictví, při nástupu do práce, na zastávkách veřejné dopravy i ve školství, kde vzdělávací systém téměř neposkytuje informace o romské kultuře a původu. To zdůrazňuje potřebu ovlivňovat myšlení majority, která má sílu měnit zákony a přístup k Romům a Romkám, protože zákony samy nedokážou řešit všechny problémy. Závěry výzkumu ukazují, že většina Romů a Romek nemá zkušenost s podporou majority, ale pokud ji získají, zásadně to mění jejich životní situaci. Co se týče doporučení do budoucna, zdůraznila potřebu přijetí ze strany majority, dosažení rovnosti a stabilizace situace. Upozornila také, že problémy celé komunity jsou pro ženy z ní mnohem závažnější a dopadají na ně ve vyšší míře (*prezentace tvoří přílohu č. 2 k tomuto zápisu*).

M. Smolíková poděkovala za prezentaci a zhodnotila, že závěry výzkumu představují „zrcadlo“ pro majoritní společnost a je potřeba zamyslet se nad tím, jak lze antickanismus reflektovat například v legislativě či v rámci jednotlivých lidskoprávních strategií. Dále přešla k dalšímu bodu programu.

Ad bod 8 – Naplňování zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem

E. Šindlářová poděkovala za slovo a stručně informovala o aktuálních údajích, které má k dispozici z právního oddělení Ministerstva zdravotnictví (dále jako „MZd“). Uvedla, že vzhledem k prodloužení platnosti příslušného zákona bylo možné podchytit širší skupinu žen, které dosud nebyly odškodněny. Celkem bylo vyplaceno odškodnění ve výši přes 310 milionů Kč pro více než 1 050 žadatelek. Přesná data nejsou k dispozici, nicméně se domnívá, že se jedná převážně o ženy sterilizované proti své vůli zejména v 90. letech, přičemž v následujícím období je patrná spíše klesající tendence, přestože jsou známy i případy po roce 2000. V důsledku prodloužení platnosti zákona se MZd bude zabývat rovněž žádostmi, které byly již dříve zamítnuty. Důvody pro nepřiznání dávky zůstávají stejné. Aktuálně evidují více než 2 500 žádostí, přičemž původní odhad počtu žádostí činil pouze 400. Co se týče důkazní situace, uvedla, že v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu leží důkazní břemeno na straně MZd, nikoli na straně žadatelky, a spočívá ve vyvrácení tvrzení žadatelky. Poslední číselné údaje dostupné k 1. čtvrtletí roku ukazují, že plnění žádostí proběhlo v 95 % případů. Vysvětlila rovněž, že na Oddělení zdravotní péče, kde pracuje, jsou dvě kolegyně, které posuzují předloženou dokumentaci a předávají ji s příslušným závěrem právnímu oddělení. Důvodem nemožnosti dodržet zákonnou lhůtu jsou personální omezení, jelikož nedošlo k požadovanému navýšení počtu pracovníků a pracovníc. Současně je součástí právní agendy řada dalších úkolů, nejen posuzování sterilizací, což vede k přetížení a prodlužuje dobu řízení.

R. Adamová poděkovala za objasnění a doptala se na zkušenosti s doručováním rozhodnutí, zejména pokud žadatelka změní bydliště a rozhodnutí se k ní nedostane, přičemž bez právní moci nelze vyplatit finanční prostředky. Poukázala na situaci, kdy poslat starší žadatelku z vyloučených lokalit, která nikdy nebyla v Praze, je pro její organizaci problematické.

E. Šindlářová přiznala, že odesílání rozhodnutí nezajišťuje a nemůže tedy přesně sdělit, jak proces funguje. Odhadla však, že účinné by bylo informovat příslušný orgán o změně pobytu žadatelky nebo zajistit možnost převzetí rozhodnutí jinde.

R. Adamová doplnila, že klientky často přicházejí pozdě, a proto se snaží motivovat žadatelky nebo jim pomáhat s psaním e-mailů. Zajímalo ji také, zda žádosti chodí kompletní, protože registruje časté neúplné podání.

E. Šindlářová upřesnila, že na webu je uveden správný postup vyplnění žádosti, což zlepšilo kvalitu podaných žádostí. Na dotaz ohledně rychlosti vyřizování žádostí vysvětlila, že vydání pozastavujícího rozhodnutí je mnohem jednodušší právní úkon než posouzení celé žádosti.

Do konverzace se zapojila G. Albert, která doporučila ženám podávajícím žádosti zřídit si datovou schránku v organizaci poskytující právní služby, tak aby se usnadnil celý proces.

R. Adamová sdělila členkám, že mají vlastní externí organizace, které poskytují právní pomoc, přestože nemají svojí právní poradenství a jsou schopni tuto službu klientkám nabídnout.

M. Smolíková poděkovala objasnění situace v souvislosti s nezákonnými sterilizacemi a vyjádřila naději, že se některé ženy dočkají dodatečně spravedlnosti.

Ad bod 9 – Různé

Na závěr setkání se diskutovalo se také o situaci se sterilizacemi na Slovensku, kde Evropský soud pro lidská práva uložil státu pokuty.³ ČR něčemu podobnému nečelila.

M. Smolíková uvedla, že příště bude téma zaměřeno na bydlení a odebírání dětí ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí.

V úplném závěru D. Žaloudková upozornila členky na končící plán práce a vyzvala je k případnému sdílení svých nápadů pro příští rok.

Jednání bylo ukončeno v 16:00 hodin.

Úkoly vzešlé z jednání Výboru:

- 1) Zaslát členkám k materiál ke transpozici směrnic EBD
Zodpovídá: Odbor
Termín: po jeho vložení do MPŘ
- 2) Zapojit členy a členky do přípravy Národního plánu partnerství
Zodpovídá: Odbor
Termín: v době, kdy to bude relevantní
- 3) Zasílat podněty k obsahu budoucího plánu práce na rok 2026
Zodpovídá: členky, Odbor
Termín: průběžně
- 4) Zařadit téma bydlení a odebírání dětí ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí na program nadcházejícího jednání
Zodpovídá: Odbor
Termín: Příští jednání

V Praze dne 29. prosince 2025

Zapsala: D. Žaloudková (sekretariát Pracovní skupiny)

Schválila: M. Smolíková (předsedkyně Pracovní skupiny)

---

³ Dostupné z: https://mezisoudy.cz/databaze-judikatury/detail-rozhodnuti/20ab7ee5-717c-11ee-8ac4-cced40779481_v-c